

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 144/17

Møtedato: 30.11.2017

Dato: 17.11.2017

Arkivsaksnr: 2017/14290

Gjennomføring i studiene - oppfølging av styresak 124/15

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

1. Tabellrapport til denne saken:
[Tabellrapport: Gjennomføring i studiene -oppfølging av styresak 124-15](#)
2. Styresak 124/15, *Studiepoengproduksjon, kandidatproduksjon og frafall – oppfølging av etatsstyringsmøtet*: [us2015-124.pdf](#)
3. UU-sak 44/16, *Studiepoengproduksjon, kandidatproduksjon og frafall – oppfølging av styresak 124/15*: [uu-sak 44-16: Studiepoengproduksjon, kandidatproduksjon og frafall](#)
4. Studentflyt og sektorfrfall i norsk høyere utdanning (Ideas2evidence):
[Vedlegg sak 68/17 Analyse av studentflyt og sektorfrfall i høyere utdanningingorge.pdf](#)

Saken gjelder:

En rapport om studiepoengproduksjon, kandidatproduksjon og frafall ble lagt fram for Universitetsstyret november 2015 i styresak 124/15. Rapporten var en oppfølging av et etatsstyringsmøte hvor det ble påpekt av at UiBs studiepoengproduksjon var for lav sett i forhold til økningen i antallet tildelte studieplasser de siste 7 år. I styresak 124/15 ble også fakultetenes tiltak for å øke studiepoengproduksjonen og redusere frafallet oppsummert. Saken ble fulgt opp av styresak 125/16. Denne saken er en videre oppfølging av disse sakene.

Tallene som legges frem i denne saken viser studiepoengproduksjon per student basert på studentens forskjellige startår og på studiepoengproduksjon per student per semester etter start. Tallene gir et presist bilde av studiepoengproduksjonen ved UiB, og gir et godt grunnlag for å vurdere effekten av fakultetenes tiltak. Høy årlig studiepoengproduksjon ved UiB, og dermed også kandidatproduksjon, fordrer både lavt frafall fra UiB (institusjonsfrfall) og en effektiv produksjon av studiepoeng (målt i studiepoengproduksjon per student).

Vi har over lengre tid sett behovet for mer kunnskap om mobilitet av studenter mellom institusjonene i universitets- og høyskolesektoren. Innføringen av ny kandidatindikator som del av det reviderte finansieringssystemet, har gjort kunnskapsbehovet enda tydeligere.

I Norge er det en betydelig studentflyt mellom institusjonene sammenlignet med andre land. Dette har en sammenheng med den innebygde fleksibiliteten i utdanningssystemet, og at det i de fleste andre land er sterke hindringer mot at studenter kan bevege seg mellom ulike typer læresteder uten å måtte begynne fra start (Aamot og Hovdhaugen, 2011). Studentflyt mellom institusjonene kan være negativt for de institusjonene som påvirkes av frafallet, og er ikke forenelig med målet om lavere institusjonsfrfall.

På bakgrunn av dette tok UiB initiativ til en analyse av studentflyt og frafall i høyere utdanning i Norge. Studien ble gjennomført av firmaet ideas2evidence på oppdrag fra UiB. I saken presenteres også funn fra analysen.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar saken til orientering. Styret ber om at fakultetene intensiverer sine tiltak i arbeidet med å styrke gjennomføringen og øke kandidatproduksjonen.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

17.11.2017/Mustafa Hussain/Tove Steinsland/avdelingsdirektør Christen Soleim

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
144/17

Møtedato:
30.11.2017

Arkivsaksnr:
2017/14290

Gjennomføring i studiene - oppfølging av styresak 124/15

Bakgrunn

UiB har som målsetting å øke gjennomføring i studiene og å utdanne flere kandidater. Helt sentralt for å få dette til er et vedvarende fokus på studiekvalitet og på læringsmiljøet til studentene. I rekrutteringsarbeidet er det fokus på at det blir gitt så god informasjon som mulig til de potensielle studentene, slik at de får et best mulig grunnlag for å foreta sine valg for på den måten å bidra til at de kan velge rett på første forsøk.

Styret vedtok i juni 2017 handlingsplanen «kvalitet i utdanning». Sentralt i denne står konkrete tiltak som skal bidra til å styrke utdanningskvaliteten. Blant tiltakene som tas opp i planen er større grad av studentmedvirkning i emne- og programevalueringer, styrking av faglig og kollegialt fellesskap mellom ansatte og studenter med videre. En av konsekvensene av gjennomføring av handlingsplanen de nærmeste årene, bør være at studentene avlegger flere studiepoeng og at de i størst mulig grad gjennomfører studiene ved UiB.

Nedenfor ser vi nærmere på omfanget av studiepoengproduksjonen og gjennomføring ved UiB. Formålet er å få et bilde av hvordan situasjonen er i dag, hvor det er størst utfordringer både med tanke på fakulteter og kull.

Studiepoengproduksjon og kandidatproduksjon har stor betydning for utdanningsinstitusjonenes økonomi. Sektoren har fått ny finansieringsmodell. Finansieringen knyttes nå opp mot både avlagte studiepoeng og kandidater. Som det fremgår av figur 1 så er studiepoengproduksjon fortsatt den viktigste komponenten i finansieringen med en andel på 16% av den totale rammen, mens 4% av den totale rammen er avhengig av kandidatproduksjon.

Studiepoeng per student og kandidatproduksjon

Frafall reduserer gjennomføringen i studiene. Indikatoren studiepoeng per student viser hvor effektive studentene er. Dersom studiepoeng per student øker, vil både antall avlagte grader og antall avlagte studiepoeng øke. Figur 2 i vedlegg 4 viser at bachelorstudenter ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) er mer effektive enn bachelorstudenter ved Det humanistiske fakultet (HF). Dette resulterer i raskere, og høyere gjennomføring og høyere kandidatproduksjon, som vist i figur 3.

Figur 4 og 5 viser det overordnede bildet ved UiB per år. Figur 4 viser at det er høyest produktivitet på profesjonsstudier, etterfulgt av femårig master, toårig master, bachelor, og til slutt, årstudier. Figur 5 viser at Det medisinske fakultet (MED), Fakultet for kunst, musikk og design (KMD), og Det juridiske fakultet (JU) har best produktivitet på UiB. Det psykologiske fakultet (PS) kommer på en fjerdeplass, mens Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN) og SV havner på en delt femteplass med forholdsvis lik produktivitet år etter år. Lavest produktivitet finner man ved HF.

Figur 4 og 5 viser studiepoeng per student per år etter fakultet og er basert på gjennomsnittet av studenter i vår- og høstsemestrene. For å kunne avgjøre om fakultetenes nåværende

arbeid gir resultater så må tallene brytes ned til kull (startår) og semester. Dette er gjort i figur 6 til figur 13.

Figurene viser blant annet at de senere årene har de nyeste kullene på bachelornivå på MN og PS hatt en økning i avlagte studiepoeng per student.

Når det gjelder 2016-kullet, ser vi i figur 6 og 7 at studentene ved Det psykologiske fakultet og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet hatt en økning i avlagte studiepoeng per student sammenlignet med tidligere år. Figur 8 og 9 viser studiepoengproduksjon per student for toårige masterstudier. Tabellen viser at 2016-kullet ved SV produserte flest studiepoeng per student i første semester (27,0) .

Mobilitet og frafall

UiB har bestilt en rapport fra analyseselskapet ideas2evidence som belyser mobiliteten/fracfallet mellom/fra institusjonene. Ideas2evidence tar utgangspunkt i det nasjonale bachelorkullet fra høsten 2010, og følger det 11 semester fram i tid. Det aktuelle kullet omfattet 1500 studenter ved UiB. Tabell 14 oppsummerer funnene presentert i rapporten.

Tabellen viser at andelen studenter som falt fra sektoren alt i alt 24 %. De private høyskolene har den største andelen av frafalte (40 %), etterfulgt av BOTT-universitetene (UiO, NTNU, UiT Norges arktiske universitet og UiB) (22 %). De offentlige høyskolene har en andel på 20 %. Fra UiB er sektorfracfallet 18 %. Dette betyr at UiB har lavere sektorfracfall enn sektoren alt i alt, og lavest sektorfracfall sammenlignet med BOTT-universitetene og høyskolene.

Institusjonsfracfallet¹ for hele sektoren er 18 %. Ved de private høyskolene faller 18 % av studentene fra institusjonen, mens ved BOTT-universitetene og de offentlige høyskolene er denne andelen henholdsvis 26 %, og 14 %. Institusjonsfracfallet ved UiB er 27 %. Institusjonsfracfallet ved UiB er derfor på nesten på linje med BOTT-universitetene.

Blant UiB sine studenter faller de fleste fra til statlige høyskoler (14 %), mens de som faller fra til andre universiteter og private høyskoler utgjør henholdsvis 8% og 5 % av studentmassen (summert i rubrikken for institusjonsfracfall, UiB).

Korrelasjon mellom lav produktivitet og frafall er godt kjent i vår sektor. Figur 15, som viser den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen til institusjonsfracfalte bachelorstudenter i løpet av første studieår i perioden 2008 til 2014, illustrerer dette. På UiB-nivå er den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen for institusjonsfracfalte på 23 studiepoeng per student.

Figur 15 viser store standardavvik, noe som betyr store sprik fra gjennomsnittene. Det betyr også at mange av de institusjonsfracfalte studentene har betydelig studiepoengproduksjon. Dette illustreres i figur 16 som viser institusjonsfracfallsandeler som funksjon av de institusjonsfracfalte studiepoengproduksjon i løpet av første studieår på bachelornivå. Hele 1 av 5 av de institusjonsfracfalte hadde en studiepoengproduksjon mellom 50 og 60 studiepoeng. UiB har mye å tjene på å beholde disse produktive studentene som kanskje heller fullfører en grad ved en annen institusjon. Dette antydes i rapporten fra ideas2evidence. Den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen før bytte av institusjon var 42 studiepoeng.

¹ Institusjonsfracfall er her definert som summen av sektorfracfallet ved nytt lærersted, antallet studenter som fortsatt er student ved nytt lærersted, og studenter som oppnår grad ved nytt lærersted. Studenter som faller fra sektoren ved sin opprinnelige institusjon utelates her.

Tabell 14 viser videre forskjellene mellom UiB, BOTT-universitetene, høyskolene, og sektoren når det gjelder gjennomføring. Som det fremgår av figur 14, fullfører hele 66% av de offentlige høyskolestudentene en grad ved opprinnelig lærested, mens 5 % fullfører grad ved nytt lærested. Med andre ord så fullfører 71 % av de offentlige høyskolestudentene en grad totalt sett. Dette er bedre tall enn for BOTT-universitetene og private høyskoler. Av UiBs bachelorstudentene fullførte 11% en grad ved en annen institusjon.

Oppsummering

- De nyeste kullene ved MN og PS på bachelornivå viser økning i antall studiepoeng per studentsammenlignet med tidligere kull. Dette kan ha sammenheng med at arbeidet med å integrere studenter og få dem til å lykkes har båret frukter ved førstnevnte, mens sistnevntes endringer i både portefølje og studieprogrammer kan ha bidratt til bedret produktivitet.
- Ved UiB oppnår 52,3% grad i løpet av måleperioden. Dette er lavere enn snittet for høyskolene og høyere enn snittet for BOTT-universitetene.
- 11 % av våre studenter på bachelornivå fullfører en grad ved en annen institusjon. Den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen for denne gruppen før bytte av institusjon, var 42 studiepoeng.
- Rapporten fra Ideas2vidence viser videre at de av 2010 kullet som fortsatt er bachelorstudenter våren 2015, har produsert i gjennomsnitt 171 studiepoeng. Dette er en gruppe som bør få økt fokus med tanke på gjennomføring av en grad.
- De fleste av UiB-studentene som fullfører grad ved en annen institusjon, gjør det ved en høyskole.
- Sektorfracfallet for våre bachelorstudenter er 18 %, betydelig lavere enn gjennomsnittet for sektoren.

Vurdering

Materialet viser at det ikke har vært en markant forbedring når det gjelder antall avlagte studiepoeng per student. En tydelig forbedring på denne parameteren på aggregert nivå, krever langsiktig og fokusert arbeid ved fakultetene. Noen positive tendenser ses ved MN og PS på bachelornivå. MN har arbeidet lenge for å integrere studentene og få dem til å lykkes. Ved PS er en mulig forklaring på endringene at fakultetet har gjennomgått og omorganisert alle sine studieprogrammer. Viktige virkemidler for å oppnå bedre tall når det gjelder gjennomføring og antall studiepoeng per student, vil være god informasjon ut til potensielle studenter. I tillegg bør det arbeides med rekruttering av dyktige studenter, tilrettelegging for at overgangen mellom videregående skole og universitetet skal bli så god som mulig, tilrettelegging for at studentene integreres faglig og sosialt og for at de lykkes i å gjennomføre sine studier på normert tid. I tillegg bør UiB arbeide for å beholde produktive studenter slik at disse ikke bytter institusjon og fullfører grad der.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Tilbakemeldinger fra etatsstyringsmøtene viser at KD forventer høy studiepoengproduksjon per studieplass, og at vi måles på gjennomføring. Med ny finansieringsmodell er dette viktigere enn noen gang.

Det har vært ventet at en andel av frafalte UiB studenter ikke faller fra sektoren som helhet, men gjennomfører grad på en annen institusjon enn den opprinnelige. Omfanget av dette har ikke vært klart. Det var en av grunnene til at UiB tok et nasjonalt ansvar for å få klarhet i hvordan studentflyten på lavere grad faktisk er. Ideas2evidence-rapporten er opplysende i så henseende.

Et viktig tiltak for å øke gjennomføringen ved UiB, er å styrke rekrutteringen til studiene og å sikre god kommunikasjon til potensielle studenter. Å nå ut til flest mulig i målgruppen, og å få gode og motiverte studenter, vil bidra til økt gjennomføring. Det er også viktig å sikre god kommunikasjon til potensielle studenter slik at de kan ta utdanningsvalg som svarer til forventningene, slik at færrest mulig skal måtte bytte studie halvveis inn i studieløpet.

For å få ut flere kandidater, er arbeid med kvalitet i våre utdanninger helt avgjørende. Oppfølging av UiBs handlingsplan for kvalitet i utdanningene må derfor få stort fokus framover. Alt arbeid som bidrar til å øke studiekvalitet er med på å bidra til styrking av tallene for gjennomføring. Handlingsplanen har mange gode tiltak i så måte. Blant annet vil vi trekke frem arbeid med å styrke praksis i utdanningene gjennom å innføre praksis i studieprogrammene er et tiltak. Etablering av tilbud om mentorordning for alle studentene er et annet prioritert tiltak.

Det blir viktig å følge opp disse tiltakene og de funnene som er presentert i denne saken i det videre arbeidet på fakultetene.

17.11.2017/ Mustafa Hussain/Tove Steinsland/avdelingsdirektør Christen Soleim